

Säkerhetsorganisationen

Årlig rapport för 2023

Typ av styrdokument: Rapport
Beslutande instans: Kommunstyrelsen
Datum för beslut: 2024-10-21 § 159
Diarienummer: 2024.369 KS

Gäller för: 2024
Giltighetstid: Ett år
Revideras senast: Årligen
Dokumentansvarig: Säkerhetschef

1. Årlig rapportering säkerhetsorganisationen

Alingsås kommun har en säkerhetspolicy antagen av kommunfullmäktige den 30 oktober 2019. Till policyn har riktlinjer och organisation reviderats och fastslagits av kommunstyrelsen den 22 maj 2022.

Av riktlinjerna framgår att ansvarig person ska uppdras att driva arbetet framåt i enlighet med de mål som är aktuella. Vidare ska förvaltningarna utse och avsätta personal och resurser som krävs för arbetet.

Det gångna året har präglats av ett mer intensivt arbete med planering av en omställning av kommunens verksamheter till ett läge med höjd beredskap och krig. Det är ett arbete som tar mycket av säkerhetsenhetens resurser men påverkar också förvaltningarna, bolagen och förbundet.

1.1. Systematiskt arbetsmiljöarbete

Ansvarig för arbetet är HR-strateg, KLK.

Det nya arbetssättet kring det systematiska arbetsmiljöarbetet har implementerats fullt ut 2023. Digitaliseringen via systemet Opus har skapat ökade förutsättningar att bedriva ett aktivt arbetsmiljöarbete. Vi lär fortfarande av det nya arbetssättet och det koncept som organisationen arbetar efter och skruvar på detaljerna vid behov.

Arbetet har fortsatt att utforska huruvida fler säkerhetsrelaterade frågor kan kopplas till metodiken för det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket ytterst underlättar för cheferna att få en helhetssyn på sin verksamhet. Det har funnits gynnsamt att brandskyddsronden kan genomföras som en naturlig del av arbetsmiljöårshjulet, där undersökningsmomenten och den samlade dokumentationen möjliggörs i systemet Opus. Säkerhetsincidenter är prövade under ett par år i Stella samt varit en del av rutinen tillbud, arbetsskador och incidenter. Säkerhetsenheten har nu valt ett annat arbetssätt och därför fasas dessa delar ut i systemet Stella samt i befintlig rutin.

En utvärdering har genomförts under hösten och vintern avseende pulsmätningar, som mäter engagemang och trivsel och verktyget och arbetssättet har justerats utifrån det förbättringsförslag som framförts under utvärderingsprocessen. En utvärdering av hela det systematiska arbetsmiljöarbetet planeras under våren 2024.

1.2. Lokalsäkerhet

Ansvarig för lokalsäkerhetsfrågorna är lokalstrateg, KLK.

Under 2023 har frågorna kring fysisk säkerhet, reservkraft, lås och larm m.m. omhändertagits i planerings- och projekteringsarbete i alla de större aktuella byggprojekt som nu genomförs i kommunen. Det gäller såväl den nya ishallen som nya Ingaredsskolan och Alingsås ny kommunhus.

Vårt nya kommunhus har försetts med en ledningsplats i samarbete och i enlighet med de tekniska krav som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ställt upp. MSB är också med och delfinansierar den nya ledningsplatsen.

Ledningsplatsen ska fungera som mötesrum i vardagen men ska vid större störningar kunna nyttjas för en effektiv ledning. I den del av kommunhuset där ledningsplatsen är benägen finns tillgång till reservkraft. Ledningsplatsen kan också komma att stängas av i det fall behörighetskontroll av tillgången krävs.

Även kommunhusets reception och vissa mötesrum är utformade med larm och flyktvägar om hotfulla situationer skulle uppstå. Det kommer också att finnas en central låsfunktion i receptionen för husets entrédörrar om situationen skulle kräva det.

1.3. Bevakning

Ansvarig för bevakning och larm är säkerhetshandläggare, KLK.

Den nya organisationen för larm och bevakning har nu varit igång i 1,5 år och fungerar nu väl i alla delar. Att styra bevakningen utifrån rådande läge och utifrån behov har fungerat väl, såväl med förvaltningarna som med bevakningsbolaget. Bevakningsbolaget har också tagit till sig det sociala uppdraget att tala med ungdomar som är sent ute. De redovisar också sina besök vid vår fritidsgård Arena elva.

Säkerhetssamordnaren jobbar också kontinuerligt på att hitta åtgärder utifrån den väktarrapporter som bevakningsbolaget rapporterar dagligen.

1.4. It-säkerhet och informationssäkerhet

Ansvarig för IT-säkerhet är IT-chef, KLK. Ansvarig för informationssäkerhet är informationssäkerhetssamordare, KLK.

Under 2023 kan konstateras ännu en positiv förflyttning inom informationssäkerhets- och dataskyddsområdet i Alingsås kommun. Metoder och arbetssätt är införda och kommunen har ett ledningssystem för informationssäkerhet på plats. Fokus kommer framgent vara att få genomslag i nämnders och styrelsers lokala arbete.

Under 2023 har revisioner genomförts avseende både informations och IT-säkerhet och dataskydd. KPMG granskade informations- och IT-säkerhetsarbetet och av granskningen gjordes bedömningen att kommunstyrelsen vid tid för granskningen bedriver ett systematiskt informationssäkerhetsarbete men att nämndernas arbete är i behov av utveckling för att vara systematiskt i enlighet med beslutade styrdokument.

Kommunkoncernens nätverk för informationssäkerhet och dataskydd träffades tre gånger under 2023 och inplanerat inför 2024 är fyra träffar.

1.5. Välfärdsbrottslighet, tidigare ”Skydd mot grov organiserad brottslighet samt arbete mot våldsbejakande extremism”

Ansvariga för välfärdsbrottslighet delas mellan kommunjurist, KLK, och säkerhetshandläggare, KLK.

Under 2023 har arbetet präglats av det nya säkerhetsläget. Välfärdsbrottslighetens hotbild har ytterligare ökat med anledning av säkerhetspolisens beslut att gå upp i ännu en nivå på hotskalan, fyra av fem. En åtgärd som identifierats är att revidera kommunens befintliga plan mot våldsbejakande extremism.

Vidare är kommunens visselblåsarfunktion är en viktig kanal för att få kännedom om potentiell organiserad brottslighet. Nya reviderade riktlinjer har tagits fram för visselblåsarfunktionen i och med ny lagstiftning på området.

1.6. Signalskydd

Ansvarig är biträdande signalskyddschef KLK.

Kommunen har under 2023 utbildat fler personer inom signalskyddsorganisationen.

Vidare har Länsstyrelsens meddelat att kommunen själva behöver ta ett utökat ansvar för signalskyddet. Länsstyrelsen kan inte längre vara signalskyddschef för kommunerna. Detta har inneburit att en medarbetare utbildats för det uppdraget samt att organisationen har förstärkts.

Signalskyddsorganisationen är också deltagit i de av Länsstyrelsen anordnade övningarna varje kvartal.

1.7 Säkerhetsskydd

Ansvarig är säkerhetschef, KLK.

Alla verksamheter i kommunen har nu genomgått en genomlysning för att se om de faller inom regelverket för säkerhetsskydd. För vattenverket har en processkartläggning genomförts för att följa alla moment inom vår vattenförsörjning och beslut har därefter fattats om omfattning av säkerhetsskyddklassad information och infrastruktur rörande Alingsås kommuns vattenförsörjning.

Vidare har en översyn av processer och rutiner för administrationen kring säkerhetsskyddsklassad information påbörjats.

Fler funktioner har placerats in i säkerhetsklass och fler personer har därmed också säkerhetsprovats.

En tillsyn av kommunens säkerhetsskydd har inletts av Länsstyrelsen.

1.8 Beredskap och krishantering

Ansvarig är kommunikationschef och säkerhetschef, KLK.

Tre stora krishändelser har präglat 2023.

Ett skottdrama i april. En man som sköt med automatgevär vid Kvarnbacken. Kommunen fick gå upp i stab eftersom vi har både skolverksamhet och äldreomsorg i närheten. Några grundskolor fick inrymma och barnen hölls kvar i skolan till dess att föräldrar kunde hämta.

Sedan den tragiska drunkningsolyckan på Nolhaga parkbad i juli där en 16-åring miste livet efter att, av okänd anledning, drunknat i vårt badhus. Pojken hade sitt ursprung i Etiopien och var i Sverige för att delta i Gothia Cup.

Ytterligare en mycket tragisk händelse i oktober var mordet på en 15 årig ung man bosatt i Alingsås samt elev på Östlyckeskolan. Den som sedermera dömdes för mordet var en pojke på 16 år, också han bosatt i Alingsås. Medieuppbådet kring den händelsen var mycket stort och satte stor press på såväl barn- och ungdomsförvaltningen som socialförvaltningen. I alla tre händelser har en central stab inrättats som stöd till ansvarig förvaltning. I de två senare händelserna har Krisstöd (tidigare POSOM) kallats in.

Vidare har Alingsås kommun under 2023 varit föremål för ett antal IT-attacker av olika slag. Det har som tidigare handlat om försök till överbelastningsattacker, försök att utnyttja säkerhetshål i IT-system och applikationer samt nätfiske för att otillbörligen erhålla anställdas användaruppgifter.

Organisationen för kommunens tjänsteman i beredskap, TiB fungerar fortsatt väl. Med regelbundna möten dedikerade för erfarenhetsåterföring, utbildning och utveckling samt fyra övningstillfällen årligen med övningar i samband med kvartalsprov av "Viktigt Meddelande till Allmänheten", VMA. Övningarna anordnas av Länsstyrelsen.

1.9 Krisstöd, tidigare Posom

Ansvarig för krisstödet är enhetschef vid enhet vuxna vid Socialförvaltningen samt säkerhetschef KLK.

Under året så har krisstödet aktiverats vid två tillfällen. Då i enlighet med den för året gällande handlingsplanen.

Den första händelsen var vid en drunkningsolycka vid Nolhaga parkbad. Den förolyckade pojken hade sitt fotbollslag boende i Nolhagaskolan och därav sattes personer in för att stödja och ta emot eventuella reaktioner. Insatsen avslutades när laget förflyttades till Göteborg.

Det andra tillfället var vid mordet på en 16-årig pojke som var elev på Östlyckeskolan. Reaktionen blev stark både bland allmänhet men särskilt för barn och unga i pojkens ålder. Krisstöd fick då bemanna Christina Kyrka, i samverkan med Svenska Kyrkan men också vid den plats där många barn och även vuxna valde att samlas. Den platsen var i närheten där offret hittades. Vid denna händelse räckte kommunens egna resurser för krisstöd inte till varför Röda Korset kontaktades och de stöttade också insatsen som avbröts när tillströmningen av ungdomar till den plats de själva valt att visa sitt deltagande inte längre var stor.

1.10 Civil beredskap

Ansvarig för arbetet är samordnare för civil beredskap, KLK

Kommunen har tre prioriterade uppgifter vad avser civil beredskap –

- Krigsplanläggning
- Säkerhetsskydd och
- Kompetenshöjning inom ämnet totalförsvar

En resurs har under några månader lånats in från vård- och omsorgsförvaltningen. Arbetet har därigenom rullat på oaktat att den nyrekryterade samordnaren fick barn och gick på föräldraledighet.

Alla förvaltningar har deltagit i samverkansmöten ledda av säkerhetsenheten. Mötena har främst syftat till främst kompetenshöjning och erfarenhetshöjning. Alingsås och Vårgårda räddningstjänstförbund och Alingsås Energi har deltagit i arbetet.

Säkerhetsskyddet har genomgått en revidering som utgår från Säkerhetspolisens anvisningar.

1.11 Brottsförebyggande arbete

Ansvarig för arbetet är säkerhetschef och säkerhetshandläggare, KLK.

Ett möte har hållits i kommunens brottsförebyggande råd.

Gemensam inriktning för arbetet.

- Vi ska gemensamt arbeta mot brott, för säkerhet och trygghet
- Särskilt fokus ska läggas på åtgärder som rör ungdomar
- Särskilt fokus ska också läggas på drogförebyggande åtgärder

En metod har utarbetats som ska underlätta arbetet med relevanta åtgärder med utgångspunkt från den lägesbild som säkerhetssamordnaren ska upprätta. Åtgärderna ska vara såväl snabba fysiska lösningar såsom mer långsiktiga och strukturella.

Till lägesbilden hör att identifiera brottsutsatta platser. Det har varit såväl kommunala byggnader som utsatta verksamheter och större parkeringsplatser. Av dessa valdes sex platser ut som lämpliga för kameraövervakning.

Varje månad träffar också kommunledningskontoret lokalpolisområdet. Vid varannan av de träffarna så deltar också lokalområdeschef och förvaltningschef socialförvaltningen. Detta för att delge varandra information som kan bidra till en gemensam lägesbild.

1.12 Skolsäkerhet

Ansvarig för arbetet är lokalcontroller, BoU

Under året har inga säkerhetsronder vid skolorna utförts. De sker numera vartannat år.

1.14 Evenemangssäkerhet

Ansvarig för arbetet är projektledare för evenemang, KoU.

Evenemangssäkerhetsgruppen har träffats kontinuerligt varje månad för att stämma av säkerhetsfrågor som rör Alingsås kommuns egna större evenemang samt större evenemang av externa aktörer. Arbetet har skett genom kontakt med arrangörer inför evenemang för att identifiera eventuella risker, utvärderingar har skett efter genomförda evenemang.

Några av de arrangemang som säkerhetsgruppen för evenemang har arbetat med under året är bland annat –

- Filminspelningar
- Sommartorget
- Museiparkens arrangemang
- Dragstory hour på Kulturhuset
- Potatisfestivalen

- Utomhusbio på Det stora barnkalaset
- Lights in Alingsås
- Tomteparaden

En konsekvens av evenemangsgruppens samverkan har också bidragit till en säkrare trafikmiljö i ytan framför Kulturhuset. Säkerhetsgruppen uppmärksammade att den ytan var en yta som kunde innebära olyckor eftersom korsande trafik blandades med stora folkmassor. Därför vidtogs åtgärden att stänga av ytan för genomfartstrafik.

Sammanfattningsvis kan sägas att alla evenemang har genomförts utan några större incidenter.